

Kruien in Oostende: een stille kusttraditie die je vooral voelt, niet telt

Kruien garnalen vangen met een kruisnet leeft in Oostende vooral in de luwte. Niet als folklore met fanfare, maar als hobby, sport en rustpunt. Ellen Wyntin doet het al tien jaar. “Het is zalig om de kustlijn eens van de andere kant te zien,” zegt ze. “En als er dan garnalen bij zijn: mooi meegenomen.”

Ellen met haar net de zee in © Axel Ballekens

Een bankbediende met een net

Ellen Wyntin is niet iemand die je meteen associeert met de zee in haar handen. Ze heeft een bureaujob, werkt “voor de bank”, en haar dagen bestaan vaker uit schermen dan uit schuim. Toch stapt ze een paar keer per jaar het water in met een kruisnet, een tuig rond haar middel en een emmer voor de vangst. Tien jaar geleden begon het, bijna toevallig: een teambuilding in Oostduinkerke, georganiseerd door de club waar ze later lid van werd.

“Dat was met collega’s uit Gent,” vertelt ze. “En ik woonde zelf in Oostende. Maar toen dacht ik: dit is eigenlijk... fantastisch.” Het bleef niet bij kijken. In haar huis lag zelfs materiaal om te kruien, “van de vorige bewoners”, alsof de zee al een klein voorschot had genomen op haar vrije tijd. “We wisten niet wat we ermee moesten doen. Maar we waren altijd al benieuwd: hoe zou het zijn om zelf onze garnalen te halen?”

Ze praatte met de mensen van de teambuilding, kreeg het klassieke duwtje: maak je lid, dan leren we het je. Zo rolde ze in een traditie die in haar eigen stad nauwelijks zichtbaar is, maar die in haar hoofd is blijven hangen als een soort andere taal: de taal van getijden, onderstromen en zandbanken.

Lichaamswerk in stilte

Wie kruien romantiseert als “even wandelen in zee”, moet Ellen maar eens volgen op een dag met stroming. “Ik kan je verzekeren: als je zo anderhalf uur vertrokken hebt in het water, ben je goed bloot, rood en moe.” Het strand lijkt vlak en vriendelijk, zegt ze, maar de zee is dat niet altijd. “Soms ziet het er van buitenaf uit als een platte zee. Maar als de onderstroom heftig is, is het zwaarder dan het lijkt.”

Ze kruien meestal samen met haar echtgenoot in Raversijde. Niet omdat alleen gaan verboden is “nee, iedereen mag dat doen”, maar omdat het praktischer is. “Eén iemand loopt constant over en weer met het net, de andere sorteert de vangst. Of we wisselen af.” Het is teamwork, maar ook een ritme. Een half uur trekken. Net losmaken. Leegmaken op het kuistafeltje. Zeven, sorteren, teruggooien wat te klein is.

En dan is er nog het onverwachte leven dat mee naar boven komt: kwallen, krabben, soms “een tong” Ellen zegt het met een lichte trots, alsof de zee af en toe een extra cadeautje meegEEft. “Als die groot genoeg is, houden we die. Anders gaat die terug.”

Ellen als fiere kruister © Axel Ballekens

“Je woont aan zee en je kijkt altijd naar de zee. Maar in het water zie je ineens de stad: omgekeerd.” – Ellen Wyntin

De ketting die het zand wakker maakt

Het materiaal klinkt technisch, maar in Ellen haar uitleg zit iets heel tastbaars. Ze vertelt over het net “in puntvorm”, het ijzeren gestel, en vooral: de ketting. “Die sleept langs de grond terwijl je trekt.

Daardoor beweegt de bovenbodem van het zand, en springen de garnalen op. Dan zouden ze in je net moeten springen.”

Aan haar tuig hangt “een gordel van een auto”. Niet omdat dat zo hoort, maar omdat kruien in de praktijk vaak een kwestie is van improvisatie: wat werkt, blijft. “Iedereen loopt er soms op zijn eigen manier mee.” Het kuistafeltje een metalen tafeltje met gaatjes staat op pootjes en kan zelfs wat verder in het water gezet worden. Daarop komt de vangst, daar vallen de bijvangst eruit, daar begint het tellen (of net het niet-tellen).

Want kruien gaat niet alleen over de buit. Ellen zegt het meerdere keren: “Ik doe het vooral voor de rust en de beleving van de zee.” Ze noemt het sport. Ze noemt het natuur. Ze noemt het ook een perspectiefwissel: “Je ziet de kustlijn eens van de andere kant.”

De vistrap in het hartje van Oostende

Later die dag wandel ik naar de vistrap in Oostende, waar de stad een ander soort zee laat zien: geen onderstromen, maar markten; geen zand, maar schaaltes. De geur is harder, zouter, menselijker. Ik spreek een mevrouw aan over de garnalenprijs. Ze zegt dat het nu “minder is dan in de zomer”, en daar klinkt geen opluchting in, eerder een vaststelling: alsof garnalen intussen ook seizoensstress hebben.

De vistrap in hartje Oostende ©Axel Ballekens

In de zomer, vertelt ze, kan het “heel erg duur” worden. En dan merk je hoe snel “garnalen” iets anders betekenen. Voor Ellen zijn het kleine sprongen in het net, een bonus na inspanning. Op de vistrap zijn het cijfers: per kilo, per portie, per weekend. Het zijn dezelfde dieren, maar ze leven in twee werelden: de wereld van het water en de wereld van de toonbank.

En toch raken die werelden elkaar. Want wat Ellen doet is geen sport in een vacuüm: het is ook een herinnering dat vis niet zomaar “product” is. Het is zee. Het is seizoen. Het is schaarste en overvloed, soms in hetzelfde jaar.

De geschiedenis van de vistrap © Axel Ballekens

“September en oktober zijn nu de beste maanden”

Ellen praat zoals iemand die haar agenda niet in weken indeelt, maar in getijden. “Anderhalf uur voor laagwater,” zegt ze, alsof dat een vanzelfsprekende afspraak is. Als laagwater om negen uur ’s morgens valt, sta je om half acht in zee. Dat vraagt planning, zeker met drukke jobs. “Als we voor onszelf gaan, moeten we een volledige dag rekenen. Je gaat kruien, daarna moet alles gereinigd worden, garnalen koken, pellen...”

Ze merkt ook dat het seizoen verschuift. “Toen ik startte, begon het kruisseizoen in april-mei en liep tot september. Beste vangst was augustus. Maar ondertussen is dat opgeschoven.” Warmere nazomers, langer zacht weer: “meestal zijn september en oktober nu de beste maanden.”

Het klinkt als een detail, maar het zegt veel. Kruien is niet alleen traditie; het is ook meebewegen met een kust die verandert. Waar een kalender vroeger een zekerheid was, is hij nu een vraag: wanneer is de zee vandaag gul?

Een traditie die je bijna mist

“In Oostende wordt het niet zo veel gedaan,” zegt Ellen. “Een paar individuele oudere vissers. En wij.” Ze vergelijkt met Koksijde en Oostduinkerke, waar het meer leeft, ook omdat het er ondersteund wordt en deel is van de folklore rond paardenvissers en kruiers. Oostende is anders: drukker, harder, vol golfbrekers.

Die golfbrekers maken kruien hier ook letterlijk kleiner. “Je kan altijd maar een klein stukje wandelen en dan moet je draaien.” In plaatsen zonder golfbrekers kan je “een heel stuk ver wandelen”, langer trekken, verder weg. Ellen weet niet of golfbrekers ook het aantal garnalen beïnvloeden, maar ze voelt wel het verschil in beleving: minder horizon, meer keerpunt.

En daar zit misschien de kern: kruien in Oostende is een praktijk die sneller verdwijnt uit beeld. Niet omdat het verboden is, niet omdat niemand het kan, maar omdat de stad andere dingen toont. Ellen vindt dat jammer. “In de club merk je dat de leden ouder worden. Zeventigers, bijna tachtigers. Er zijn weinig jonge leden.”

Toch klinkt ze niet bitter. Eerder hoopvol, alsof elke nieuwe vraag op het strand al een begin is. “Mensen komen dikwijls vragen: wat ben je aan het doen?”

De zee als anker

Op het einde van het gesprek vraag ik wat de zee voor haar betekent, los van het kruien. Ellen aarzelt niet. “Veel. Ik ben hier opgegroeid aan zee. Toen ik jong was had ik er minder interesse in. Maar hoe ouder je wordt, hoe meer je dat waardeert.”

Ze zegt dat de zee “rust brengt”. Dat ze graag wandelt in slecht weer én in goed weer. Dat haar man een waterrat is, met surflessen en alles erop en eraan. En dat ze eigenlijk niet meer weg wil.

Kruien is in haar verhaal geen exotische hobby. Het is een manier om te blijven. Om, in een leven vol deadlines en schermtijd, weer even iets eenvoudigs te doen: lopen, trekken, ademen. En ja, soms ook: garnalen meenemen naar huis.

Het strand als rustplaats

Wanneer Ellen haar net leegmaakt op het kuistafeltje, zie je het even heel helder: dit is geen spektakel. Dit is handwerk. Een ritme dat je niet koopt, maar oefent. Oostende glimt vaak het hardst aan de dijk, in cafés, op affiches en terrassen. Maar op het strand van Raversijde, met water in je laarzen en wind tegen je wangen, leeft een andere versie van de stad: één die niet roept, maar blijft.

Het kuistafeltje voor de vangst © Axel Ballekens